

Osio 1 – Arvosteluperusteet

VÄITTÄMÄT

1. Sillensä jätetty suomalainen mallioikeushakemus voidaan saada uudestaan vireille pyytämällä sitä kirjallisesti määräajassa ja maksamalla uudelleen käsittelymaksu.

OIKEIN

2. Mikäli suomalaisessa mallioikeushakemuksessa hakijaksi on ilmoitettu juridinen henkilö, tulee hakemuksessa ilmoittaa myös asiamies.

VÄÄRIN

3. Mikäli suomalaisessa mallihakemuksessa malli on esitetty värillisellä kuvalla, voidaan malli hakijan pyynnöstä käsitellä mustavalkoisena, kunhan pyyntö esitetään kohtuullisessa ajassa hakemuksen vireille tulon jälkeen.

VÄÄRIN

4. Suomalaisessa mallioikeushakemuksessa malliin sisältyvää tavaramerkkiä ei voi poistaa.

VÄÄRIN

5. Mikäli Suomessa rekisteröitäväksi haettu malli sisältää Suomen lipun, tulee hakijan saada lipun käyttämiseen lupa Työ- ja elinkeinoministeriöltä.

VÄÄRIN

6. Suomessa hakijan oma aikaisempi malli ei voi muodostaa estettä mallin rekisteröimiselle.

VÄÄRIN

7. Mikäli suomalainen mallioikeushakemus pyydetään salassa pidettäväksi, se on aina salainen 6 kk, jollei hakija tätä ennen peruuta salassapitoa.

VÄÄRIN

8. Suomalaisen rekisteröidyn mallin haltijan nimenmuutoksesta on maksettava muutosmaksu

VÄÄRIN

9. Suomalaiseen mallioikeushakemukseen voidaan lisätä luokkia myöhemmin hakemusvaiheessa, mutta ei enää rekisteröinnin jälkeen.

OIKEIN

10. Suomalaisessa mallioikeushakemuksessa mallin luojaksi voidaan merkitä useampia luonnollisia henkilöitä.

OIKEIN

11. Etuoikeusvaatimus voidaan ilmoittaa kuukauden sisällä suomalaisen mallioikeushakemuksen vireille tulosta.

VÄÄRIN

12. Armonaika tarkoittaa sitä, että mikäli malli on jonkun muun kuin mallin luoja tai mallin oikeudenomistajan toimesta tullut julkiseksi, eivät nämä julkistamistoimenpiteet 12 kk ennen hakemuksen tekemispäivää muodosta uutuuden estettä rekisteröinnille.

VÄÄRIN

13. Varaosien suoja-aika on Suomessa lyhyempi kuin muiden mallien.

OIKEIN

14. Hakemuksessa mallin voi esittää Suomessa 8 kuvakulmalla.

OIKEIN

15. Suomalaisessa mallioikeushakemuksessa yhteisrekisteröinti edellyttää, että mallien välillä on joku tyyllillinen yhteys

VÄÄRIN

16. Yhteisömallihakemuksessa voi mallille hakea värirekisteröintiä.

OIKEIN

17. Yhteisömalleissa mallien luokittelussa käytetään kansainvälistä nk. Wienin luokittelujärjestelmää

VÄÄRIN

18. Logoja voi suojata yhteisömalleina.

OIKEIN

19. Yhteisömallihakemuksessa on mainittava mallin luoja tiedot.

VÄÄRIN

20. Yhteisömalliasetuksessa on säädös työsuhteessa luodun yhteisömallin kuulumisesta työnantajalle

OIKEIN

21. Yhteisömallihakemukseen voi sisällyttää rajoittamattoman määrän malleja

OIKEIN

22. Yhteisömallihakemuksessa pitää jokaiselta kuvakulmalta ensimmäisen jälkeen maksaa julkaisumaksu

VÄÄRIN

23. Mikäli malli on tarpeen kuvata eri asennoissa (esimerkiksi kaappi auki ja kiinni), voi mallin esittää yhteisömallihakemuksessa useammalla kuin 7 kuvakulmalla.

VÄÄRIN

24. Yhteisömalliasetuksessa on tyhjentävä luettelo mallin mitätöintiperusteista.

OIKEIN

25. Rekisteröimättömän yhteisömallin suojapiiri on kapeampi kuin rekisteröidyn yhteisömallin.

OIKEIN

26. Kansainvälisessä hakemuksessa ei tarvitse asiamiestä käytettäessä toimittaa virastoon valtakirjaa.

VÄÄRIN

27. Suojattavia malleja on kaksi, pöytä ja tuoli. Asiakas haluaa hakea suojaa USA:ssa ja EU:ssa. Koska molemmat mallit kuuluvat samaan pääluokkaan, voidaan suojaa hakea yhdellä kansainvälisellä hakemuksella, jossa nimetään EU ja USA.

VÄÄRIN

28. Kansainvälisen järjestelmän kautta suojan saa EU:ssa nopeammin kuin suoralla EU-hakemuksella

VÄÄRIN

29. Kansainvälistä mallirekisteröintiä voi myöhemmin laajentaa nimeämällä siihen lisää maita.

VÄÄRIN

30. Malleissa etuoikeusaika on 12 kuukautta

VÄÄRIN

Pisteytys: 1 piste per väittäjä; yhteensä maksimissaan 30 pistettä, väärästä vastauksesta -0,5 p

Osio 2 – Arvosteluperusteet

31. Luokittele alla olevat mallit Locarnon (1p) kansainvälisen mallien luokitusluettelon mukaan:

a. kengän pohja	(1p)	02.04 jalkineiden osat
b. auton renkaan vanne	(1p)	12.16 ajoneuvon pyörän vanteet
c. älypuhelin	(1p)	14.03 älypuhelimet
d. suklaapatukka	(1p)	01.01 suklaapatukat

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 5p

32. Selitä seuraavat käsitteet:

a. Näkyvyysvaatimus. Mainitse lisäksi yksi tuote, jota näkyvyysvaatimus koskee

Näkyvyysvaatimus: Mallioikeuslaki 1a § 1 momentin 3 kohta:

Näkyvyysvaatimus koskee pelkästään moniosaisen tuotteen osaa (1/2p). Moniosaisena tuotteena tarkoitetaan tuotetta, joka koostuu useista osista, jotka voidaan korvata siten, että tuote voidaan purkaa ja koota uudelleen (1p). Moniosaisen tuotteen osaa pidetään uutena ja yksilöllisenä vain, jos se on näkyvässä tuotteen tavanomaisen käytön aikana (1/2p) ja osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuus- ja yksilöllisyysvaatimukset (Mallilaki 2.4, 1-2 §)

Tavanomaiseksi käytöksi ei katsota tuotteen kunnossapito, huolto- ja korjaustoimenpiteitä (Mallilaki 2.5 §). Mallioikeuslain esitöissä mainitaan esimerkkinä auton ilmansuodatin, joka ei edellä mainittujen säännösten perusteella voi saada suojaa. Muita esimerkkejä: kirjahylly, auto, ja kuulakärkikynä. Esimerkki (1/2p)

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 2,5p

b. Mallin yksilöllisyys

Yksilöllisyys: Mallioikeuslaki 2 §: Mallia pidetään yksilöllisenä, jos asiaan perehtyneen käyttäjän (1p) siitä saama kokonaisvaikutelma (1p) eroaa ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää tunnetuksi tulleiden mallien kokonaisvaikutelmasta. (1/2p). Yksilöllisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon mallin luojaan vapaus mallin kehittämisessä.

PRH ratkaisee rekisteröitävän mallin yksilöllisyyden aina tapauskohtaisesti. Yksilöllisyyden ratkaisemiseksi ei ole mitään yleistä kaavamaista sääntöä. Mallin yksilöllisyys tarkoittaa sitä, että haettavan mallin kokonaisvaikutelma eroaa riittävästi jo julkiseksi tulleiden mallien kokonaisvaikutelmasta. Yleensä mallia ei voida pitää yksilöllisenä, jos se eroaa ennestään tunnetuista malleista vain joiltakin vähäisiltä yksityiskohdilta.

PRH arvioi mallin yksilöllisyyttä asiaan perehtyneen käyttäjän näkökulmasta, joka on laissa mainittu kuvitteellinen henkilö. Hän ei ole varsinainen asiantuntija siinä tuoteryhmässä, johon mallin rekisteröintiä haetaan, vaan ns. valistunut kuluttaja.

Arvioidessaan mallin yksilöllisyyttä PRH ottaa huomioon myös tuotteen käyttötarkoituksen ja tuoteryhmän. PRH kiinnittää huomioita piirteisiin, jotka ilmentävät uutta muotoilua. Esimerkiksi ruokailuvälineitä suunnittelevalla muotoilijalla on selvästi rajallisemmat mahdollisuudet kuin muotoilijalla, joka suunnittelee valaisimia.

Rekisteröitävän mallin täytyy olla myös luovan henkisen työn tulos. Aivan yksinkertaisia ja tavanomaisia malleja ei voida rekisteröidä. Esimerkiksi geometriset perusmuodot, kuten pallot tai neliöt sekä tavanomaiset ruudut ja raidat, eivät ole rekisteröitäviä. Luonnon muovaamat muodot eivät myös kelpaa rekisteröitäväksi malliksi, sillä ainoastaan fyysinen henkilö voi olla mallin luoja. Rekisteröitävältä mallilta ei edellytetä taiteellisuutta, vaikkakin myös taideteoksia voidaan rekisteröidä mallina.

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 2,5 p

33. Suojattavan mallin tulee olla uusi ja yksilöllinen. Selvitä lyhyesti 5 muuta eri lainkohdissa mainittua rekisteröintiä Suomessa.

Mallioikeuslaki 4 a §: (relatiiviset esteet; asianomaisen lupa rekisteröintiin poistaa esteen)

Mallia ei rekisteröidä, jos siihen on ilman asianomaista lupaa otettu:

- 1) valtion, kunnan tai kansainvälisen, valtioiden keskeisen järjestön vaakuna, lippu tai muu tunnuskuva, nimitys tai nimen lyhennys, taikka kuvio, nimitys tai nimen lyhennys, jos se on sekoitettavissa tällaiseen tunnuskuvaan, merkkiin, nimitykseen tai nimen lyhennykseen;
- 2) rekisteröitävän mallin käyttökohteina olevia tai niiden kaltaisia tavaroita koskeva virallinen tarkastus- tai takumerkki taikka tarkastus- tai takuuleima;
- 3) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen toiminimestä tai toiselle Suomessa elinkeinotoiminnassa vakiinnutetusta tunnusmerkistä, tavaramerkistä taikka toisen sukunimestä, taiteilijanimestä tai vastaavanlaisesta nimestä taikka toisen muotokuvasta, jollei nimi tai muotokuva ilmeisesti tarkoita jotakin kauan sitten kuollutta henkilöä;
- 4) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen suojatun kirjallisen tai taiteellisen teoksen nimestä, mikäli nimi on omaperäinen, tai sellaista, joka loukkaa toisen tekijänoikeutta sanotunlaiseen teokseen tai oikeutta valokuvaan;
- 5) sellaista, joka eroaa vain epäolennaisesti Suomessa toiselle rekisteröidystä mallista tai hyödyllisyysmallista.

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 10p

34.

Selitä mitä tarkoittaa 'teknisen käyttötarkoituksen määräämä muoto' ja miten se vaikuttaa mallikokonaisuuden suojapiiriin. Anna esimerkki tuotteesta.

Teknisen käyttötarkoituksen määräämä muoto: Mallin rekisteröintiä rajoittaa mallioikeuslain 4b §:n säännös, jonka mukaan suojaa ei myönnetä sellaisille tuotteen ulkomuodon piirteille, jotka määräytyvät pelkästään tuotteen teknisen käyttötarkoituksen mukaan. (1p) Mallin ulkomuoto on kuitenkin rekisteröitävissä, jos teknisen käyttötarkoituksen määräämälle muodolle on olemassa vaihtoehtoisia toteuttamistapoja (1p).

Mallioikeuden ulkopuolelle jäävät ainoastaan ne piirteet, jotka voidaan toteuttaa vain yhdellä tavalla tietyn käyttötarkoituksen toteuttamiseksi. Tuote voi siten kokonaisuutena saada mallioikeuden, vaikka joku yksityiskohta olisi teknisen käyttötarkoituksen sanelema, jos muut rekisteröitävältä mallilta vaaditut ominaisuudet täyttyvät (1p). Jos tuote kokonaisuudessaan on teknisen käyttötarkoituksen sanelema, niin malli ei saa suojaa (1p). Tyyppi-esimerkki tällaisesta tuotteesta on auton rengas. Suojan saa renkaan kuvioitu kulutuspinna, jolla voi olla monia eri toteuttamistapoja, mutta käyttötarkoituksen mukaan määräytyvä renkaan pyöreä muoto jää suojan ulkopuolelle. Esimerkki (1p).

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 5p.

35.

Mallihakemuksen salassapito Suomessa ja julkaisemisen lykkääminen EU:ssa; missä tilanteissa salassapitoa tai lykkäämistä kannattaa pyytää ja mitä hyötyä niistä voi olla?

Mallihakemuksen salassapito ja julkaisemisen lykkääminen: Jos hakija ei pyydä mallin rekisteröintihakemusta salassa pidettäväksi, hakemus tulee julkiseksi heti hakemuspäivänä (1/2p). Jos hakemuksessa pyydetään salassapitoa, hakemuksessa olevat mallit pidetään Suomessa salaisina enintään kuuden kuukauden ajan (1p).

Hakija voi yhteisömallihakemusta jättäessään pyytää, että rekisteröidyn yhteisömallin julkaisemista lykätään 30 kuukautta hakemuspäivästä (1p).

Tarkoituksena on estää tilanne, jossa tavanomainen julkaiseminen tuhoaisi tai vaarantaisi malliin liittyvän kaupallisen toimenpiteen onnistumisen. Salassapitoa kannattaa pyytää esimerkiksi, mikäli mallin tuotekehittely on vielä kesken (1p) tai jos tuotetta ei ole vielä lanseerattu (1p). Salassapitoaikana mallihakemus voidaan peruuttaa, jolloin malli ei tule koskaan julkiseksi. Jos tuotekehityksen aikana malli on muuttunut toiseksi, voidaan tehdä uusi hakemus. Tällöin peruu-
tetun hakemuksen malli ei tule esteeksi uudelle mallille (1/2p).

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 5p.

Osio 3 – Arvosteluperusteet

36.

Taneli on suunnitellut onnittelukortin, jonka voi lähettää kirjekuoressa ja myös taitella auki simpukan muotoiseksi ja käyttää pöytäkoristeena. Kortteja on kolme eri väriä. Taneli on ottanut yhden kuvan, jossa kaikki kolme eriväristä korttia ilmenee, sekä kokoon taitettuna, että avattuna simpukan muotoon. Esineet ovat kuvassa osaksi päällekkäin. Lisäksi Taneli on suunnitellut valkoisen pöytäkoristeen, jolle simpukka voidaan asetella. Tästä pöytäkoristeesta Taneli on toimittanut erillisen kuvan.

Taneli on tehnyt Patentti- ja rekisterihallitukseen mallihakemuksen, jolla hän haluaa saada suojaa tuotteelleen kaikissa kolmessa eri värissä sekä kokoon taitettuna, että avattuna ja lisäksi pöytäkoristeelle, jolle simpukka voidaan asetella. Taneli ei ole osannut luokitella tuotteitaan, mutta on ilmoittanut niiden nimikkeiksi "Onnittelukortti ja Pöytäkoriste" sekä "Pöytäkoriste". Taneli on tehnyt hakemuksen sähköisesti ja maksanut siitä hakemusmaksun.

Mitä mallioikeudellisia ongelmia Taneli voi hakemuksensa suhteen odottaa?

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 10p

Avattava kortti = kaksi eri pääluokkaa (onnittelukortti lk 19-01, pöytäkoristeet lk 11-02) pelkkä pöytäkoriste vain yksi luokka (11-02) (1p) - ei haettavissa samassa hakemuksessa (1p). Hakemus jaettava (1p). (Voi esittää spekulatiota voisiko luokan 19-01 jättää pois, jotta malleille voisi hakea rekisteröintiä samassa hakemuksessa. Jos viraston näkemys kuitenkin on, että ensimmäiset mallit tulee luokitella myös luokkaan 19-01 ei luokkaa voi jättää pois ja hakemus on jaettava, jos pelkkä koriste-esine halutaan rekisteröidä.)

-Kolme eri väriä = kolme eri mallia (1p), maksettava 2 x yhteisrekisteröintimaksuja

-Kaksi eri tavaruokkaa = luokkamaksu maksettava (1p)

-Kokoon taitettu/avattu – sama malli eri asennossa – ei tarvitse maksaa yhteisrekisteröintimaksuja (1p)

-Ainoastaan yksi kuva mallista/kuva – toimitettava uudet kuvat – yhteensä 6 kuvaa (1p)

-Kuulutuskulut maksettava jokaisesta kuvasta ensimmäisen jälkeen eli 5 kuulutusmaksua (1p)

-Jaetusta hakemuksesta maksettava hakemusmaksu (1p)

-Kuvat (uudet) (1p)

37.

Asiakkaasi Voimalisä Oy on kehittänyt kolme uutta ravintolisätuotetta markkinoille. Kyseessä on D-vitamiini, magnesium- ja kalkkitabletit. Tablettien merkittävänä erona aiemmin markkinoilla oleviin vastaaviin tuotteisiin on niissä olevat erityiset värit sekä muodot, joilla ne erottuvat myös toisistaan. Lisäksi yhtiö on kehittänyt kätevän uuden muotoisen painopakkauksen tuotteille, joista tuotteet on helppo annostella ja käyttää. Painopakkaus tabletteineen pakataan vielä pahviseen koteloon, joka on visuaaliselta ilmeeltään uusi mutta kaikkien tuotteiden osalta samanlainen lukuunottamatta väritystä ja tuotteen nimeä.

Yhtiö käyttää erityisenä tunnuksena pakkauksissa tavaramerkkiään, joka on jo kuviona suojattu. Muuten tuotteissa käytetään geneerisiä nimiä "D-vitamiini", "Magnesium" ja "Kalkki". Yhtiöllä on tarkoitus myydä tuotteitaan pääasiassa Suomessa ja Baltian maissa. Tämän lisäksi Venäjälle tullaan myymään D-vitamiinivalmisteita.

Voimalisä Oy lanseeraa kaikki tuotteet kuukauden päästä Suomessa ja Baltian maissa yhtä aikaa. Venäjän osalta lanseeraus tapahtuu aikataulun mukaisesti 8 kuukauden päästä. Voimalisä Oy haluaa suojata tuotteet mallioikeudella.

Miten ja missä vaiheessa tuotteet kannattaa ja voi suojata, jotta suojasta saadaan mahdollisimman kustannustehokas ja kattava?

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 10p

Suojaamisessa kannattaa lähteä liikkeelle käyttämällä EU-mallioikeutta (1p) (nopea ja kustannustehokas), koska sitä kautta saadaan valtaosa Voimalisä Oy:n markkina-alueista katettua (1p). Venäjällä suojaa pitää hakea erikseen (1/2p).

Tuotteista kannattaa ja voidaan suojata kolme eri muotoista tablettia (1p) (makuasia mustavalko tai väri), painopakkaus (1p) ja pahvinen kotelo (1p).

Tabletit kuuluvat eri pääluokkaan (1p) kuin painopakkaus ja pahvinen kotelo (tabletit lk 28-01, painopakkaus lk 9-03, pahvinen kotelo lk 9-05), joten mallit tulee jättää vireille EU:ssa kahdessa eri hakemuksessa (1p) siten, että kolme tablettia on yhdessä hakemuksessa (1p) ja painopakkaus sekä pahvinen kotelo toisessa hakemuksessa (1p).

EU-mallioikeushakemukset täytyy jättää vireille ennen kuin tuotteita lanseerataan, jotta suojaa voidaan hakea Venäjällä etuoikeusajan puitteissa (1/2p).

38.

Sisustusarkkitehti Viola Muotokallio on sinuun yhteydessä. Hän on suunnitellut upean ja täysin uuden muotoisen ruokapöydän sekä siihen sopivat tuolit. Hän on esitellyt tuotteet kaksi kuukautta sitten Suomen suurimmilla sisustusmessuilla. Kiinnostus tuotteita kohtaan oli runsasta ja tilauksiakin on jo mukavasti tullut Suomesta, Ruotsista, Virosta sekä Venäjältä.

Järkytyksekseen hän oli kuitenkin tänään kävellessään toimistolleen huomannut helsinkiläisen sisustusliike Plagiatituksen ikkunassa täydelliset kopiot omista tuotteistaan. Violalla oli tarkoitus hakea tuotteille mallioikeutta, mutta hän ei ole vielä ehtinyt ryhtyä toimenpiteisiin koska tilaukset ja neuvottelut valmistajan kanssa ovat vieneet kaiken hänen aikansa. Violan yrityksen markkina-alueet ovat edellä mainitut Suomi, Ruotsi, Viro ja Venäjä.

Mitä Viola Muotokallio voi tässä tilanteessa tehdä?

Onko mallioikeuden hakeminen liian myöhäistä? Jos ei niin miten tuotteet kannattaa ja voi suojata ja missä?

Pisteytys: Yhteensä maksimissaan 10p

Mallioikeuden hakeminen ei ole myöhäistä EU:ssa (1p), koska yhteisömalliasetuksessa on säädös 12 kuukauden armonajasta. Armonaika tarkoittaa sitä, että tuotteet ovat edelleen rekisteröintiedellytykset täyttäviä ja ne on voinut julkistaa ennen hakemuksen jättöpäivää, kunhan julkaisemisesta ei ole kulunut yli 12 kuukautta (1p).

Venäjällä sen sijaan mallioikeutta ei voida enää hakea, koska paikallinen mallioikeuslainsäädäntö ei tunne armonaikaa.

Tuotteet kannattaa suojata EU-mallioikeudella ja hakemus on syytä jättää vireille mahdollisimman pian (1p). Pöytä ja tuolit saadaan haettua yhdellä ja samalla mallioikeushakemuksella (1p) koska ne kuuluvat samaan pääluokkaan (1p) (Locarnon luokituksen mukaan).

Koska Violan näkemät tuotteet sisustusliike Plagiatituksen ikkunassa ovat suoria kopioita Violan tuotteista, voidaan tässä tapauksessa vedota myös rekisteröimättömään EU-malliin (1p). ennen kuin saadaan tuotteet suojatuiksi rekisteröidyillä mallioikeuksilla. Rekisteröimätön EU-mallioikeus antaa suojaa kopiointia vastaan (1p) enimmillään 3 vuodeksi mallin julkistamisesta (1p).

Suosituksena on, että Viola tai Violan asiamies lähettää varoituskirjeen Plagiatitukselle (1p), jossa vaaditaan välitöntä kopioiden myynnin lopettamista. Mikäli Plagiatituksen puolelta kirjeeseen ei reagoida annetussa määräajassa, Viola voi laittaa vireille loukkauksen (1p).